

Věra a Neil Dudman
Mladočov čp. 31
Poříčí u Litomyšle

Věc: Kanalizace – osada Mladočov

Obdržel jsem Váš dopis „Vážení sousedé“ ze dne 21.března 2014 ohledně kanalizace v osadě Mladočov. Jako člen zastupitelstva vítám, že se po letech víceméně nezájmu o věci veřejné někdo v této části obce Poříčí u Litomyšle aktivně zapojil do řešení problémů, které se týkají občanů, obce a jejího chodu.

Zároveň Vás chci informovat o tom, že v současné době řeším se svými kolegy jako Hlavní inženýr projektu (tzv. HIP) čištění a zpětné využívání odpadních vod pro závod S-G ADFORS CZ s.r.o. v Litomyšli. Myslím, že jsem v tuto chvíli v obci jediný, který se problematikou odpadních vod a jejího využití profesionálně zabývá. Nejsem přitom angažován v přípravě kanalizace v naší obci, což považuji za správné a dává mi to právo oponentury.

Na základě výše uvedených souvislostí si dovoluji Vám sdělit několik informací a postřehů:

Naše obec jako celek nemá ze zákona povinnost řešit čištění odpadních vod, to bylo již vícekrát jasně řečeno. V minulosti však docházelo a stále občas dochází na některých veřejných i soukromých nemovitostech k nepovolenému a neúměrnému znečišťování životního prostředí splaškovými vodami. Obec proto zajistila vybudování kanalizace a čistírny odpadních vod pro nejzatíženější lokality, a to za cenu velmi výhodnou, cca 86400,-Kč/ ekvivalentní osobu (celkové náklady cca 19 mil.Kč, 220 ekvival. obyvatel). Obec tedy dala přednost vyřešení problému jako takovému před sankciováním jednotlivých znečišťovatelů a obtížným, často i nepřijemným vymáháním nápravy. Zkrátka vyspělá civilizace s sebou nese i finanční náklady.

Jen podotýkám, že takový přístup obce jednoznačně pozvedá kvalitu životního prostředí jako celku a činí obec atraktivní právě pro komfort technické vybavenosti: zajištění čištění odpadních vod, zajištění pitné vody z veřejného vodovodu, plynu na vytápění, připravované kabelové rozvody NN = odstranění vrchního vedení; zájem o prodej stavebních parcel v naší obci je toho jasným dokladem.

Nyní chce obec obyvatelům z dalších částí (Zrnětín, lokalita podél Desinky, Zaves a Mladočov) nabídnout stejnou možnost v řešení likvidace splaškových vod - a tím řešit jistě dluhy snad každého z nás, které vůči NAŠEMU životnímu prostředí máme. Možnost však neznamená povinnost a v současné době jde o to zjistit, zda bude vůle ke společnému řešení, nebo nebude.

Je to celkem prosté:

Bude-li zájem, zajistí obec projektovou a legislativní přípravu, financování, výstavbu, uvedení do provozu, a to včetně schválení přípojek k jednotlivým nemovitostem. Občané pak budou platit stočné, což je vlastně poplatek na amortizaci systému (odpisy, opravy, provoz, údržba).

Nebude-li zájem, budou všichni znečišťovatelé sami řešit v dohledné budoucnosti svůj problém se splaškovými vodami, ale už bez pomoci obce. Občané si budou zajišťovat likvidaci odpadů na vlastní náklady v souladu s platnými zákony. Nutno upozornit, že to není ani levné, ani jednoduché a do budoucna ani nevymahatelné.

Přístupme k věcným a technickým otázkám.

Jsmo na samotném počátku přípravy záměru rozšíření a doplnění kanalizace v obci. Máme ČOV, máme hlavní sběrače, máme tedy kostru a fungující systém. Nyní chce obec zjistit, jaké budou náklady na kanalizaci v lokalitě Mladočov, v lokalitě Zrnětín a v lokalitě podél Desinky až na Zaves. Ověřuje se proto, kudy lze kanalizaci vést a kolik nemovitostí se dá a chce připojit. Pak bude možné udělat podrobnější návrh, vyčíslit náklady na jednotku, tedy náklady na ekvivalentní obyvatele. A následně lze provést ekonomická posouzení.

Odpovídám tímto na vaše otázky:

- Kolik to bude stát a zda musíme přijmout první řešení:

Obec řešení teprve hledá a náklady teprve zjišťuje, ale nebude dělat nic zbytečně. Pokud na samém počátku striktně iniciativu obce většina obyvatel odmítne, akci dál připravovat nebude. Obec zatím nezná náklady, není jisté, zda bude možné získat dotaci, zda se obec zadluží - konečně to vše z výše uvedeného vyplývá. Obec je vedena řádně a neohrožuje s financováním; obecní rozpočet je vyrovnaný. To vše jsou veřejné informace, které jsou každému přístupné.

- Jaká je kapacita čističky:

Čistička je vybudována pro cca 250 ekvivalentních obyvatel (EO), současné zatížení činí cca 215-220 EO, tedy lze připojit cca 30-35 EO bez jakýchkoliv úprav čističky (tj. cca 80 obyvatel připojených), navýšení dalších cca 20% kapacity lze získat intenzifikací čistícího procesu, nebo se rozšíří zařízení o další komoru a tím získá dostatečná čistící kapacita pro celou obec. Mnohé nám napoví vyhodnocení zkušebního provozu.

- Jaká je životnost čističky a celého systému:

Životnost je různá pro jednotlivé části a zařízení, záleží také na skryté kvalitě konstrukcí, což není nic neobvyklého. Něco vydrží měsíc (nekvalitní čerpadlo), něco sto let (kvalitní beton). Většinou se nedá předpokládat průměrná větší životnost než 25 let. Dožije technologie, změní se legislativa, změní se technické i technologické možnosti - jak už to v životě chodí.

- Jak hluboko by se kopalo:

Potřebnou hloubku výkopů zatím neznáme – navrhuje se s ohledem na napojovací místa u jednotlivých staveb, na přípustné spády a krytí potrubí dle příslušných předpisů (splašková kanalizace musí být například uložena hlouběji než rozvod pitné vody).

- Kořenové čističky:

- ano, existují, Vámi uváděný údaj je však chybný: potřebná vodní plocha je min. 5m²/ekvivalentního obyvatele; Mladočov má potenciálně cca 80 obyvatel připojených na kanalizaci, což je cca 35 ekvivalentních obyvatel + mimořádná zátěž v letních měsících (tábory), což obnáší cca 40-50 ekvivalentních obyvatel navíc. Kořenová čistička je extrémně citlivá na chemické znečištění (čištění probíhá na kořenech vodních rostlin) a nerovnoměrnost průtoku, což ve výsledku znamená, že se nádrž čističky může snadno změnit ve velkou otevřenou žumpu. Jen těžko si lze představit disciplínu ve vypouštění odpadních vod u občanů, kteří se již nyní diví, že splaškové vody nesmí obsahovat některé látky, uvedené v kanalizačním řádu. Vesměs se jedná o nebezpečné odpady, které do splaškových vod opravdu nepatří a vůbec se nejedná o splašky, a to včetně dešťových vod. Ty zase ohrožují provoz čistírny (ač to zní paradoxně) velkou čistotou. Kořená čistírna, aby fungovala, musí být „krmena“ tak akorát: ani moc, ani málo. A to je ta největší potíž jejího provozování. Plocha kořenové čistírny by tedy byla cca 5*35 až 80 = 175 až 400 m², a k tomu je nutno tak jako tak provést kanalizaci. Čím menší čistírna, tím větší problém (to platí obecně u všech typů), protože snadněji vzniknou nepřiměřené nepravidelnosti v množství a složení odpadních vod. Přitom řešit odpady z bývalé školy, využívané pouze v létě, by touto čistírnou pravděpodobně vůbec nešlo, protože se jedná o sezónní provoz.

- Vyhňivací třikomorové jímky:

- dříve se jim říkalo septiky. Pokud nejsou doplněny o zemní-biologický filtr, jejich použití je dnes zakázáno. Septik se zemním-biologickým filtrem se považuje za čistící zařízení. Septik bez filtru je nepřipustný, bez ohledu na to, co tvrdí obchodníci. Ti prodávají své zboží a nezajímá je životní prostředí. Čistírna odpadních vod (a podobné čistící zařízení) musí mít povolení k vypouštění odpadních vod, podle nařízení vlády č. 61/2003, v platném znění, nebo podle nařízení vlády č. 416/2010, v platném znění, podle toho, kam se vody vypouštějí. Vaše tvrzení o tom, že pro instalaci čistícího zařízení odpadních vod postačí pouze oznámení, nemá oporu v zákoně. Stavební úřad může malé čistírny (certifikované výrobky plnící funkci stavby) povolit na základě tzv. ohlášení, ale měl by tak učinit až po vydání vodoprávního rozhodnutí, kterým se stanoví požadavky na třídu čištění vod. Ty mohou být v různých lokalitách různé, i s ohledem na to, kam se vyčištěná voda vypouští. Je mi známo, že některé úřady si práci zjednodušují a ignorují požadavky vodního zákona. Porušují však vodní zákon a jeho prováděcí vyhlášky. Další náležitosti s tím související jsou běžné – dokumentace včetně posudku prokazujícího způsobilost k vypouštění odpadních vod na pozemek nebo do podloží, kontrolní odběry vzorků, zajištění likvidace kalu.

- Šetření vodou:

- správný postřeh; lze zachycovat dešťové vody a dále je využívat, využívání vlastní vyčištěné odpadní vody je také možné, ale jen pokud čistírna řádně funguje. Koneckonců to je zrovna obsahem mé práce pro S-G ADFROS CZ s.r.o., a tak vím, jaké svízele to obnáší. Lze si totiž „vyrobit“ velký problém, víc praktický, než legislativní – je totiž velice snadné si zamořit pozemek. A znám i řešení z oblastí s nedostatkem vody, kde vodou ze žumpy zalévají olivy, ze kterých lisují olej obsahující všechno možné, a pak ho rádi prodají do ciziny.

- Proč něco dělat jednoduše, ekologicky, soběstačně, decentralizovaně, levně, když to můžeme dělat složitě:

- i zde existuje odpověď. Vše záleží na přiměřené míře. Pocházím ze skromných poměrů a v dětství jsem zažil to, co je opravdu jednoduché. Suchý záchod - příroda si sama poradí s exkrementy “na sucho“. Koupání v neckách jednou týdně, praní prádla mýdlem na valše – mýdlová voda v omezeném množství s tělesnou špínou se dá vylít na pozemek a příroda ji zpracuje. Mytí nádobí vřelou vodou bez saponátu. Ta voda

(říkali jsme tomu pomeje) se pak dala praseti do koryta a „přeměnila se v maso“. Ano, to bylo jednoduché, levné, přiměřeně ekologické, protože to mělo svou míru, danou malou spotřebou vody (max. 30 l/osobu a den) a oddělením jednotlivých složek. Zavedli jsme však splachovací záchody, prací prostředky, čistící prostředky, úklidové prostředky, koupelny, pračky, myčky a co nejhůř, smísili to dohromady a spojili spoustou vody (cca 100 l/osobu a den). Tím vznikly splašky, se kterými si už příroda sama od sebe neví rady bez takového ovlivnění životního prostředí, které nám samotným je nepříjemné a nebezpečné. Podotýkám, že dnes patřím k několika málo lidem v obci, kteří mají vlastní čistírnu odpadních vod a své odpady si ve vlastní režii likvidují. Protože bydlím v domě umístěném těsně při silnici, omezen spádem terénu a s dispozicí, která neumožňovala velké úpravy, musel jsem domovní ČOV instalovat přímo v domě, neboť nebylo kam jinam. Velmi přesně tedy vím, zda zařízení funguje správně (ani moc, ani málo - pak nesmrdí), a kolik to stojí námahy i peněz, udržet čistírnu v řádném chodu. Myslím, že takovou praktickou zkušenost nemáte, ani tu historickou, ani tu dnešní, a tak si idealizujete své představy o věci.

Pro zvědavé nastíním, že se opravdu intenzivně hledají cesty, jak řešit na samém počátku problém hospodaření s vodou a čištění odpadních vod. Jednou ze slibných cest se zdá být opětovné rozdělení jednotlivých odpadních složek a řešit pak každou zvlášť. Tedy dešťové vody odděleně jímat, následně využívat třeba na zalévání, nebo pro dobytek; to je nejjednodušší, bez velkých nároků na techniku (pokud ji nechci používat na koupání a splachování, pak už to tak jednoduché není). Následují tzv. černé vody = vody ze splachovacích záchodů a tzv. šedé vody = vody z koupelen, kuchyní, praček, myček apod. Každá tato voda vyžaduje jiný způsob likvidace. Prakticky to znamená troje oddělené kanalizační potrubí a troje zásobníky. A disciplínu spotřebitelů. Zatím je to však pouze naznačená cesta. A taky není zadarmo.

Na závěr Vás žádám, abyste s tímto dopisem rovněž seznámili všechny sousedy, kterým jste předali svůj dopis, aby, podle vašich slov, po skutečně zralé úvaze a po seznámení se se všemi dostupnými podněty mohli svobodně vyjádřit svůj názor, ale mohli znát i to, že některá Vaše tvrzení jsou chybná.

V úctě Radim Bárta, člen zastupitelstva obce Poříčí u Litomyšle

V Zrnětíně 27.března 2014